

6 ตุลาคม: อ่านข้อเท็จ-จริง จาก 'หน้าหนึ่ง' เมื่อ 43 ปีที่แล้ว

เขียนประวัติศาสตร์ 6 ตุลาคมด้วยละคอน กับ
ปาฐกถา 'สังคม การเมือง ในการละคอน'
โดย ภาสกร อินทุमार

โลกในยุคโซเชียลมีเดีย รัฐอาจจะไม่สามารถใช้กระบอกเสียงฝ่ายเดียวเพื่อปิดกั้นความคิดของผู้คนได้เบ็ดเสร็จเด็ดขาด คำถามคือในยุคสมัยการส่ง-รับสัญญาณแบบอนาล็อกการรายงานประเด็นทางสังคมเป็นเช่นไร ในวันที่โทรทัศน์ยังคงเป็นสีชาวดำ และสถานีวิทยุเป็นห้องเล่าข่าวเช่นเดียวกัน อีกพื้นที่สื่อสารความคิดที่สำคัญคือ หนังสือพิมพ์ ซึ่งกลายเป็นสนามในการปลุกเร้าความคิด อารมณ์ผู้คน ที่สำคัญไม่แพ้กัน

สำหรับเหตุการณ์ล้นมือปราบนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเช้าวันที่ 6 ตุลาคม 2519 เราไม่อาจพิจารณาเพียงการหลัง เลือดที่เริ่มในเช้าจนจรดค่ำในวันนั้น แต่อาจคิดถึง ‘เหตุการณ์ 6 ตุลา’ ในฐานะกระบวนการประทับตราเหยื่อ ที่ค่อยๆ รุนแรงขึ้น ผ่านหน้าหนังสือพิมพ์ที่ถูกส่งไปถึงมือผู้คนในทุกๆ วัน

หนังสือพิมพ์ในปี 2519 จึงเสมือนประจักษ์พยานเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ที่จารึกว่า บ้านเมืองนี้เคยเกิดอะไรขึ้น รวมถึงอาการ ทางสังคมไทยในช่วงเวลาดังกล่าวที่ปัญญาชนคนสำคัญอย่าง เบเนดิกต์ แอนเดอร์สัน เรียกว่า ‘Withdrawal Symptoms’ (อาจารย์เกษียร เตชะพีระ จากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ แปลว่า ‘บ้านเมืองของเราลงแดง’) นั้นสะสมขึ้นมา อย่างไร

WAY คัดหนังสือพิมพ์ 7 หัวในหัวนั้น ได้แก่ *ดาวสยาม, ชาว ไทย, เดลินิวส์, สยามรัฐ, ไทยรัฐ* และ *Bangkok Post* แทนไทม์ แมชชีน ชวนคนอ่านย้อนไปดูข่าวหน้าหนึ่ง ตั้งแต่เดือนกันยายน 2519 ไปถึงหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม เพื่อดูน้ำเสียง ลีลาภาษา ทักษะ และข้อเท็จ-จริงที่ซ่อนอยู่ในน้ำหมึกบนหน้ากระดาษแต่ละ ฉบับ

19 กันยายน 2519

รายงานข่าวจอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรี ที่หนีออกจากประเทศเนื่องในเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 ได้บวชเป็น

สามเณรเดินทางกลับเข้าประเทศไทย โดยอ้างว่าเพื่อมาเยี่ยมพ่อที่ป่วย ท่ามกลางกระแสต่อต้านของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยและกลุ่มขบวนการแรงงาน

20 กันยายน 2519

เกิดกระแสการต่อต้านจอมพลถนอม อดีตผู้นำรัฐบาลทหารต้นทศวรรษ 2510 ถัดมาสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (องค์ที่ 19) ได้ออกมารับรองว่าจอมพลถนอมได้บวชอย่างถูกต้อง ต่อมาความคิดเห็นในสังคมได้แตกเป็นสองเสียง เสียงแรกคือให้ขับเณรถนอมออกไป เนื่องจากมีความกังวลว่าจะกลับเข้ามาทำรัฐประหารอีก ขณะอีกกระแสเสียง สนับสนุนให้เณรถนอมบวชต่อไปได้ พร้อมๆ กับสื่อบางสำนักเริ่มปะทะภาพความรุนแรงต่อขบวนการนักศึกษา

21 กันยายน 2519

เกิดความรุนแรงในหลายจุด อาทิ เกิดเหตุปะทะเปิดไฟบริษัททัวร์ ที เอส ที มีผู้บาดเจ็บ 5 คน สถานีวิทยุยานเกราะอ้างว่าบริษัททัวร์

แห่งนี้เป็นของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.)

22 กันยายน 2519

ตำรวจอารักขาบริเวณวัดบวรนิเวศ เนื่องจากทางวัดอ้างว่ากลุ่มต่อต้านพระถนอมจะเข้าไปเผาวัด สื่อเริ่มรายงานว่าฝ่ายด้านจอมพลถนอมจะทำการ “เผาวัดบวร” ขณะที่กลุ่มยุวสงฆ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นแนวร่วมศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยออกมาได้มหาเถรสมาคมที่รับรองการบวชของเถรถนอม

23 กันยายน 2519

รายงานข่าวเริ่มแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลเสนีย์ขาดเสถียรภาพ เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 รายยื่นกระทู้ด่วนเรื่องการกลับมาของจอมพลถนอม มีผลให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นประกาศลาออกกลางสภาผู้แทนฯ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินี เสด็จไปสนทนาธรรมที่วัดบวรนิเวศ หลังจากนั้นคุณหญิงเกนหลง สนิทวงศ์

นางสนองพระโอษฐ์ แกล้งว่า “สมเด็จพระราชินีให้มาบอกว่า ได้ทราบว่าจะมีคนใจร้ายจะมาเผาวัดบวรนิเวศ จึงทรงมีความห่วงใยอย่างมาก ขอให้ประชาชนช่วยกันดูแลป้องกัน อย่าให้ผู้ใจร้ายมาทำลายวัด”

24 กันยายน 2519

ชุมพร ทুমไผ่ และ วิชัย เกษศรีพงศา พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นครปฐม และสมาชิกแนวร่วมประชาชน ที่ติดโปสเตอร์ขับไล่เถรธนะมฤคฆาแขวนคอไว้กับประตูทางเข้าหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่ ตำบลพระประโทน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

25 กันยายน 2519

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง เป็นคณะรัฐมนตรีชุดที่ 38 ของประเทศไทย

26 กันยายน 2519

ตำรวจแถลงว่าคดีสังหารพนักงานการไฟฟ้า 2 ราย มีความคืบหน้า ขณะที่ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยยืนยันให้จอมพลถนอม ออกนอกประเทศ แต่ไม่ได้รับการตอบสนอง เผยให้เห็นความแตกแยกภายในของรัฐบาล

27 กันยายน 2519

สส.พรรคประชาธิปัตย์ฝ่ายขวา แถลงข่าวใส่ร้ายว่า กลุ่มฝ่ายซ้ายในพรรคตนเองจ่ายเงินให้แก่ ศนท. จำนวน 8 แสนบาท เพื่อเคลื่อนไหวต่อต้านการกลับเข้าประเทศของจอมพลประภาส จารุเสถียร เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์รายงานการเปลี่ยนตำแหน่งในคณะรัฐบาล และเริ่มป้ายสีขบวนการนักศึกษาโดยใช้ประเด็นทางเพศ

29 กันยายน 2519

ศนท. และประชาชนจากกลุ่มต่างๆ ร่วม 20,000 คนชุมนุม
ประท้วงพระถนอมที่บริเวณสนามหลวง มีกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยกับผู้
ชุมนุมกล่าวโจมตีผ่านเครื่องขยายเสียงและลอบทำร้ายผู้ชุมนุม
ด้วยอาวุธ

30 กันยายน 2519

เจ้าหน้าที่ตำรวจเริ่มวางแผนรับมือการชุมนุมต่อต้านพระถนอม
โดยตรึงกำลังบริเวณสนามหลวง ขณะที่เริ่มมีการแถลงพบอาวุธ
ในกลุ่มนักศึกษาโดยระบุว่ากลุ่มต้านถนอมมีแผนก่อวินาศกรรม

1 ตุลาคม 2519

กลุ่มฝ่ายขวาออกแถลงการณ์ว่าศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.) และกลุ่มฝ่ายซ้ายต้องการทำลายวัดบวรนิเวศวิหารและล้มล้างรัฐบาล เหล่าฝ่ายขวาก็ร่วมกันปกป้องวัดบวรฯ โดยอ้างพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระราชินี “อย่าให้ผู้ใจร้ายมาทำลายวัด” ที่รับสั่งผ่านคุณหญิงเกษรลง สนทวงศ์ ณ อยุธยา นางสนองพระโอษฐ์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ เสด็จนิวัติประเทศไทย

2 ตุลาคม 2519

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รณรงค์ดสอบเพื่อให้นักศึกษา
เข้าร่วมการประท้วงขับไล่สามเถรเถรน้อย และแสดงละครจำลอง
เหตุการณ์ฆ่าแขวนคอพนักงานการไฟฟ้า

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐถูกคนร้าย โจมตีด้วยปืน M79 เนื่องจากมี
คอลัมน์หนึ่งทำนายเรื่องการเปลี่ยนตัวนายกรัฐมนตรีไว้ใน
หนังสือพิมพ์ฉบับวันที่ 3 ตุลาคม

คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ของ ม.ร.ว.เสนีย์มีการเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรี
ในกระทรวงที่สำคัญ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จาก
พลเอกกฤษณ์ สีวะรา เป็น พลเรือเอกสงัด ชลออยู่

5 ตุลาคม 2519